

Globe-complex ook een museum ondergebracht, een winkel, een café, een Education Centre, een restaurant en een klein zaaltje met podium voor workshops rond Shakespeare. De tegels op het binnenplein en in het theatergebouw zelf vermelden opvallend en foielelijk de ontelbare sponsors.

Komt daarbij dat het Globe-seizoen zich afspeelt van mei tot en met augustus, net in die periode dat het Londense culturele leven op een laag pitje staat (de eeuwig uitverkochte musicals buiten beschouwing gelaten). In september valt het doek voor acht maanden over de Globe-scène.

In Groot-Brittannië is de discussie sinds de heropbouw aan de gang. Ze verdeelt het Londense theaterpubliek in twee delen: pro of contra Globe, theaterkenner versus toerist, diepgang haaks op plat gelach, culturele ernst tegenover pretentieloos plezier.

Daarnaast draagt het programma van The Globe ook bij tot de discussie: het houdt immers niet op met The Complete Works of William Shakespeare. Voor deze openingszomer werd ondermeer een *Macbeth* gespeeld door het Johannesburg Civic Theatre. In het Zoeloes. De voorstelling *Umabatha, The Zulu Macbeth* dateert van 1970 en is gebaseerd op de krijger-koning Shaka, de koning van de Zoeloes. Ze toerde de wereld rond en belandde uiteindelijk in The Globe voor het openingsfestival. Volgens de regisseur, Welcome Msomi, zijn de ruzies tussen de Schotse clans in *Macbeth* een doorslag van de stammenoorlogen in het vroege Afrika. Duncan werd Danganane, Banquo werd Bhangane. *Macbeth* is Mabatha en zijn vrouw, Lady Macbeth werd omgedoopt tot Kamadonsela. Nelson Mandela, die de voorstelling in New York bijwoonde, schreef: "It is epic in scope, a kaleidoscope of spectacle and action. I truly believe that audiences everywhere will be spellbound by Umabatha. (...) It was a truly illuminating and uplifting experience." *The Zulu Macbeth* is, zoals je verwacht en voorziet, het verhaal van Macbeth in een Afrikaans kleedje. Er wordt gedanst, de drummers leiden elk bedrijf in en uit en tussendoor wordt het verhaal verteld van Macbeth die door aandringen van zijn vrouw de Schotse koning doodt en uiteindelijk, om de kroon te behouden, zelf omkomt in het strijdgewoel. Als toeschouwer merk je evenwel dat de show belangrijk is, en het is heel goeie show. Maar bij het buitenkomen blijven de drums nazinderen in je oren, en niet de roemloze ondergang van een hoogmoedig man. Net zoals je bij het naar buiten gaan nog even een blik werpt op het kleurrijk geschilderd podium en bedenkt dat het toch maar imposant is, dit gebouw, 'zo zonder één spijker'.

En zo vergaat het ook de voorstellingen van de compagnie van eigen bodem: de programmatores van het Globe Theatre hebben als doel gesteld om het publiek risicoloos te entertainen, mee te nemen op een reis, vierhonderd jaar terug in de tijd.

Een voorstelling zoals *Henry V*, het officiële openingsstuk van Shakespeares Globe, verwordt van politiek statement tot lichtgewicht komedie, en daar is de Globe ideaal voor. Nergens is een *Henry V* zo komisch, maar nergens ook zo overbodig, want veel diepgang hoef je niet te zoeken. Hoewel de acteurs – onder wie directeur Mark Rylance als Henry V – wellicht technisch in staat zijn om het stil en minutieus te maken, is het alsof de ruimte niet verdraagt dat er gezwegen wordt. Wellicht heeft het ongewilde rumoer van de Groundlings er mee te maken maar de hele voorstelling gaat gebukt onder een schreeuwerige laag barok entertainment, die weliswaar wel grappig is maar na anderhalf uur flink begint te vervelen zodat je op de duur verlangt naar een stilte.

Mark Rylance zet een getormenteerde koning neer, die als een stormram over het toneel dendert en alles en iedereen dwingt om hem te volgen. Als actie kan dat tellen, maar dat doet hij ook als hij de hand van Katherine, de Franse prinses, vraagt. Daardoor wordt hij nogal lomp en dus grappig, tot groot jolijt van het publiek dat blijft joelen en klappen als hun koning en de Franse Katherine zich alleen op de scène bevinden. Een Engelse krant blokletterde na de voorstelling: "Absolutely marvellous, darlings. Fabulous, wonderful – can't recommend it too highly. (...) The production (...) proves that Shakespeare wrote for the people. The story is told with clarity, vulgarity and much hilarity. The audience is involved throughout – and to think that you can stand there and take part in such a splendid pageant for just 5 pounds. How different from the pompous intellectual snobbery which has made Shakespeare inaccessible for generations. Book now."

Deze recensie is niet mis te verstaan. Het maakt komaf met een traditie van theatermakers die zich buigen over Shakespeare en er proberen achter te komen wat de kracht van een zestiende-eeuwse tekst kan zijn in de twintigste eeuw. In The Globe gebeurt dat discours op het moment van de voorstelling. Door samen met de acteurs 'opgesloten' te zijn in het gebouw (want dat gevoel bekruipt je wel lichtjes als de grote poorten dichtklappen) wordt de kijker deelgenoot van de voorstelling en speelt er een actieve rol in. De illusie, met name '400 jaar terug in de tijd', is compleet want iedereen maakt er deel van uit: de ac-

teurs, het publiek en het gebouw. Terwijl honderd meter verder de resten van de oude Globe als een icoon in de grond zitten, leeft dit theater als een artificieel icoon verder.

Wellicht is het net twintigste-eeuws om een project als The Globe te beginnen: het willen teruggrijpen naar een nooit gespeeld verleden in de hoop om meester te zijn van de tijd en de geschiedenis. De teksten van Shakespeare zullen hier blijven boeien omdat het gebouw dat doet en aan de stukken een meerwaarde verleent.

Andere auteurs zullen in het gebouw weinig aan bod komen en dat is ook de bedoeling, maar het sluit een zekere credibiliteit als Shakespeare-theatercentrum uit. Nu staat immers al vast welk een toekomst The Globe zal krijgen: dezelfde als nu. Maar Shakespeare blijft publiek aantrekken, in het geval van The Globe zoals een voetbalwedstrijd dat doet: 'a kingdom for a stage, princes to act and monarchs to behold the swelling scene.' Londen staan nog veel Shakespeare-wedstrijden te wachten en we zijn benieuwd wat de programmatores gaan doen nadat alle stukken van de bard gespeeld zullen zijn. A rato van twee stukken per seizoen is dat een zorg voor binnen achttien jaar.

The Globe heeft op zich genomen om de kloof tussen de 'moeilijke' Shakespeare en het publiek te verkleinen en daar slaagt ze ook in. Ze wil het volk gewoon plezier tijdens de zomermaanden: een Shakespeare meepikken en hup de wagen in en naar de pub. Intussen draait de Shakespeare-machine ook in eigen land op volle toeren en zijn de krachtmetingen om Shakespeare toegankelijker te maken niet van mindere aard. De Roovers, Dood Paard, NTG,... hebben zich op *The merchant of Venice, Othello, Titus Andronicus* en *A Midsummer-Night's Dream* gestort en de veelgeprezen toneelmarathon *Ten Oorlog* van Blauwe Maandag Compagnie is bezig om zelf ook al een mythe, een icoon te worden en beoogt eigenlijk hetzelfde principe als The Globe: naast Shakespeare is The Globe ook het fantastische gebouw zoals *Ten Oorlog* naast Shakespeare ook elf uur theater is. Met een titel als *Risjaar Modderfokker den Derde* wordt bij BMC de toon gezet. Met het slang van Tom Lanoye wordt een taal gespuwd die in de schouwburgen van Gent, Amsterdam en Antwerpen op de duur misschien een beetje kaal wordt en net een Globe-theater nodig heeft voor reactie, geboe en gesis van het publiek.